

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU
POVJERENSTVA ZA OSIGURANJE IZVOZA
ZA 2024. GODINU**

1.	UVOD	3
2.	POSLOVI OSIGURANJA IZVOZA I REGULATORNI OKVIR	4
3.	SASTAV POVJERENSTVA ZA OSIGURANJE IZVOZA U 2024. GODINI	5
4.	REZULTATI PO POSLOVIMA OSIGURANJA IZVOZA U 2024. GODINI	6
5.	ZAKLJUČAK.....	9

1. UVOD

Povjerenstvo za osiguranje izvoza (dalje u tekstu: Povjerenstvo) osnovano je Odlukom Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Povjerenstva za osiguranje izvoza (NN 85/24) sa zadaćom nadzora provedbe poslova osiguranja izvoza koje u ime i za račun Republike Hrvatske (dalje: RH) obavlja Hrvatska banka za obnovu i razvitak (dalje: HBOR) temeljem Zakona o HBOR-u (NN 138/06 i 25/13) i Uredbe o osiguranju izvoza (NN 53/20).

Sastav Povjerenstva utvrđen je Odlukom Vlade Republike Hrvatske te je ono sastavljeno od sljedećih članova:

1. predstavnika ministarstva nadležnog za financije, kao predsjednika Povjerenstva,
2. predstavnika ministarstva nadležnog za gospodarstvo, kao zamjenika predsjednika Povjerenstva,
3. predstavnika ministarstva nadležnog za poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo, kao člana,
4. predstavnika ministarstva nadležnog za vanjske i europske poslove, kao člana,
5. predstavnika Hrvatske narodne banke, kao člana,
6. predstavnika Hrvatske gospodarske komore, kao člana.

Povjerenstvo je za svoj rad odgovorno Vladi RH i o svom radu, Vladi RH podnosi godišnje izvješće.

Osnovne zadaće Povjerenstva obuhvaćaju davanje mišljenja, preporuka i prijedloga o:

- programima i uvjetima programa u poslovima osiguranja izvoza
- pojedinačnim zahtjevima po poslovima osiguranja izvoza
- premijskim sustavima i cjenicima za naknade za preuzete obveze po poslovima osiguranja izvoza
- uvjetima zadovoljenja kriterija korisnika po pojedinom programu osiguranja izvoza
- uvjetima zadovoljenja kriterija izvoznika po pojedinom programu osiguranja izvoza
- klasifikaciji država po rizičnosti
- podobnosti za osiguranje pojedinog izvoznog ugovora kod srednjoročno-dugoročnog osiguranja izvoznih kredita s najmanjim domaćim udjelom nižim od 40%
- uvjetima zadovoljenja kriterija interesa za hrvatsko gospodarstvo po poslovima osiguranja izvoza
- i drugim poslovima u području osiguranja izvoza.

Način održavanja, pripremanja i sazivanja sjednica Povjerenstva, izvještavanje, kao i prava i dužnosti članova pobliže su uređeni Poslovnikom o radu Povjerenstva za osiguranje izvoza (dalje u tekstu: Poslovnik). Od ukupno šest članova Povjerenstva, za rad na sjednici obvezna je nazočnost najmanje četiri člana Povjerenstva (kvorum), od kojih jedan mora biti predsjednik ili zamjenik predsjednika Povjerenstva.

Poslovnikom su propisani iznosi i slučajevi iz domene poslova osiguranja izvoza za koje Povjerenstvo daje svoja mišljenja temeljem kojih HBOR donosi odluke i to:

- iznad 660.000,00 EUR za odobrenje ili odbijanje osigurane svote ili iznosa jamstva prema jednom dužniku,
- iznad 1.000.000,00 EUR za izdavanje ili neizdavanje suglasnosti o preuzimanju u reosiguranje kratkoročnih izvoznih kredita od komercijalnih kreditnih osiguratelja prema jednom dužniku,
- za zaključivanje ugovora o reosiguranju te o uvjetima reosiguranja s izvozno-kreditnim agencijama i drugim osigurateljima,
- iznad 265.000,00 EUR za prihvaćanje odštetnih zahtjeva i zahtjeva za isplatu pripadajućih troškova,
- za odbijanje odštetnih zahtjeva i zahtjeva za isplatu pripadajućih troškova bez obzira na iznos,

- iznad 265.000,00 EUR za zaključenje nagodbe s inozemnim dužnikom u razdoblju čekanja i u razdoblju do isplate odštete za iznos glavnice potraživanja,
- iznad 265.000,00 EUR za zaključenje nagodbe nakon isplate odštete s inozemnim dužnikom,
- za davanje suglasnosti na odluke o otpisu ili/i otpustu potraživanja po poslovima osiguranja izvoza,
- za projekte od posebne važnosti za gospodarstvo Republike Hrvatske bez obzira na iznos.

HBOR temeljem mišljenja i prijedloga Povjerenstva donosi odluke slijedom kojih zaključuje ugovore o osiguranju, odobrava ili odbija odobrenje osiguranih svota, isplate odšteta i pripadajućih troškova, donosi opće uvjete osiguranja izvoza, razvija i usvaja programe osiguranja izvoza, donosi premijske sustave, klasifikaciju zemalja te usvaja ostale dokumente iz područja osiguranja izvoza.

Odluke o poslovima osiguranja izvoza koje ne prelaze prethodno navedene iznose, samostalno donosi HBOR.

HBOR je također zadužen za administrativnu, stručnu i tehničku pomoć za rad Povjerenstva što između ostalog uključuje vođenje evidencija, pripremu i pohranu materijala vezanih za sjednice, izradu izvješća i obavljanje ostalih administrativnih, stručnih i tehničkih poslova koji proizlaze iz redovitog rada Povjerenstva.

2. POSLOVI OSIGURANJA IZVOZA I REGULATORNI OKVIR

Cilj provedbe poslova osiguranja izvoza koje HBOR provodi u ime i za račun RH je poticanje hrvatskog izvoza, internacionalizacija te povećanje konkurentnosti hrvatskih izvoznika na stranim tržištima.

Poslovi osiguranja izvoza provode se kroz programe osiguranja kojima se potiče izvoz i financiranje izvoza, na način da se izvoznike štiti od rizika neplaćanja od strane njihovih inozemnih kupaca, dok bankama koje financijski prate izvoznike, police osiguranja služe kao instrument osiguranja za plasmane (kredite za likvidnost i činidbene garancije) vezane uz izvoz i izvoznike. Ujedno se potiče i prodaja roba ili usluga na inozemnim tržištima uz osiguranje kredita odobrenih inozemnim kupcima na duži rok. HBOR pruža i uslugu reosiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja privatnim kreditnim osigurateljima i to za one rizike koje nije moguće reosigurati na privatnom tržištu.

RH je osigurala sredstva za obavljanje poslova osiguranja izvoza te je u tu svrhu formirala Garantni fond osiguranja izvoza čija sredstva služe za isplatu odšteta, pokriće troškova sprječavanja nastanka štete kao i za pokriće ostalih troškova osiguratelja u provedbi osiguranja izvoza.

Raspoloživa sredstva Garantnog fonda čine uplate RH iz Državnog proračuna, naplaćene premije osiguranja, regresno naplaćena sredstva po isplaćenim odštetama te priljevi od ulaganja sredstava. Stanje raspoloživih sredstava Garantnog fonda na dan 31.12.2024. iznosilo je 129,79 milijuna EUR.

Poslove osiguranja izvoza HBOR je u 2024. godini obavljao, između ostalog, temeljem:

- Zakona o HBOR-u (NN 138/06 i 25/13),
- Uredbe o osiguranju izvoza (NN 53/20),
- Ugovora o nalogu za obavljanje poslova osiguranja izvoza u ime i za račun RH sklopljenog između HBOR-a i Ministarstva financija 17. studenog 2021. s pripadajućim Dodatkom I od 14. lipnja 2022., Dodatkom II od 14. prosinca 2023. i Dodatkom III od 19. prosinca 2024.,

- Priopćenja Europske komisije državama članicama o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na poslove osiguranja kratkoročnih izvoznih kredita (2021/C 497/02) te Odluke Europske komisije od 17. 12. 2018. o primjeni klauzule izuzeća na poslove kratkoročnog izvoznog – kreditnog osiguranja odobreno za razdoblje 1. 1. 2019. – 31. 12. 2024.,
- Obavijesti Europske komisije o primjeni članka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstva (2008/C 155/02).

3. SASTAV POVJERENSTVA ZA OSIGURANJE IZVOZA U 2024. GODINI

Sastav na dan 31.12.2024. godine:

Ministarstvo / Institucija	Član	Zamjena člana
Ministarstvo financija	Leon Žulj ravnatelj Uprave za trgovačka društva u državnom vlasništvu, koncesije i državne potpore (predsjednik Povjerenstva)	Mr. sc. Krešimir Dragić načelnik Sektora za koncesije i državne potpore u Upravi za trgovačka društva u državnom vlasništvu, koncesije i državne potpore
Ministarstvo gospodarstva	Robert Blažinović p.o. ravnatelj Uprave za poduzetništvo i obrt (zamjenik predsjednika Povjerenstva)	Mr. sc. Tatjana Kovač Klemar voditeljica Odjela za financijsku podršku poduzetništvu i obrtu, Služba za programiranje i poticanje poduzetništva i obrta, Uprava za poduzetništvo i obrt
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	Anita Sever-Koren ravnateljica Uprave za poljoprivrednu politiku, EU i međunarodnu suradnju	Krešimir Jakuš voditelj Službe za europske fondove i međunarodne financijske mehanizme u Službi za poljoprivredno-informacijske sustave u Upravi za poljoprivrednu politiku, EU i međunarodnu suradnju
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova	Irena Alajbeg ravnateljica Uprave za gospodarske poslove i razvojnu suradnju	Mihaela Vasilj Kasabašić načelnica Sektora za gospodarske poslove
Hrvatska narodna banka	Ivica Maloča glavni savjetnik u Direkciji podrške poslovanju	Snježana Raić direktorica Ureda za koordinaciju poslova sukcesije
Hrvatska gospodarska komora	Silva Stipić Kobali direktorica Centra za internacionalizaciju poslovanja	Suzana Knežević samostalna savjetnica u Centru za internacionalizaciju poslovanja

Dana 17. srpnja 2024. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je novu Odluku o osnivanju Povjerenstva za osiguranje izvoza temeljem koje su čelnici ministarstava i institucija čiji predstavnici čine Povjerenstvo za osiguranje izvoza imenovali svoje predstavnike u Povjerenstvo.

Broj održanih sjednica i donesenih Pozitivnih mišljenja tijekom 2024. godine:

2024. godina	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac	Ukupno
Održane sjednice	1	1	4	4	2	1	2	1	3	2	2	3	26
Donesena mišljenja	1	4	4	7	5	2	7	1	5	2	4	8	60

Tijekom 2024. godine Povjerenstvo je održalo ukupno 26 sjednica od čega 25 sjednica pisanim izjašnjavanjem te 1 sjednica putem Teams aplikacije. Svaka sjednica imala je kvorum potreban za rad i odlučivanje, sukladno odredbama Poslovnika o radu Povjerenstva.

4. REZULTATI PO POSLOVIMA OSIGURANJA IZVOZA U 2024. GODINI

HBOR je poslove osiguranja izvoza u 2024. godini provodio u okviru sljedećih programa:

1. Programa osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja,
2. Programa osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja za MSP poduzetnike s godišnjim izvoznim prihodom do 2 mil. eura,
3. Programa osiguranja kredita dobavljača uz mogućnost ugovaranja osiguranja rizika proizvodnje,
4. Programa osiguranja kredita inozemnom kupcu,
5. Programa osiguranja kredita za pripremu izvoza,
6. Programa osiguranja izvoznih činidbenih bankarskih garancija,
7. Programa osiguranja portfelja kredita za obrtna sredstva za izvoznike,
8. Programa kvotnog reosiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja
9. Programa osiguranja portfelja kredita za likvidnost izvoznika.

Budući da je po isteku privremenih programa osiguranja kredita za likvidnost izvoznika (mjere COVID-19 i mjere Ukrajina) koje je HBOR provodio temeljem različitih privremenih okvira Europske komisije, utvrđeno da na tržištu i dalje postoji značajna potreba izvoznika za kreditima za likvidnost, u prvoj polovici 2024. godine na tržište je uspješno stavljen novi program osiguranja kredita za likvidnost izvoznika, i to kao redovan proizvod s neograničenim trajanjem. Dodatno, u 2024. godini intenzivirane su radnje na unapređenju Programa osiguranja izvoznih činidbenih bankarskih garancija te je nova verzija Programa usvojena krajem 2024. godine.

Radi nastavka provedbe osiguranja kratkoročnih privremeno-netržišnih rizika, HBOR je u 2024. godini uputio Europskoj komisiji zahtjev za pribavljanjem nove Klauzule izuzeća¹. U prosincu 2024. godine HBOR je dobio pozitivnu odluku Europske komisije kojom mu je omogućena provedba osiguranja kratkoročnih privremeno-netržišnih rizika do 31.12.2030., čime je omogućeno da HBOR kao državni osiguratelj nastavi popunjavati nedostatak ponude kratkoročnog osiguranja i reosiguranja na privatnom tržištu osiguranja u RH te pružati podršku hrvatskim izvoznicima i u ovom segmentu.

¹ Odluke Europske komisije o nespornosti provođenja HBOR-ovih programa osiguranja kratkoročnih izvoznih kredita i spojivosti istih s načelima unutarnjeg tržišta u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) o funkcioniranju Europske unije tzv. Klauzule izuzeća za osiguranje i reosiguranje kratkoročnih izvoznih potraživanja od privremeno netržišnih rizika.

Sažetak rezultata po poslovima osiguranja izvoza tijekom 2022. - 2024.:

u mil. EUR

Opis	2022.	2023.	2024.
Ukupno osigurani izvozni promet	376,20	671,77	234,63
Bruto izloženost na 31.12.	696,35	1.148,24	1.113,80
Naplaćena premija osiguranja	1,08	6,87	1,99
Isplaćene odštete	6,62	2,58	0,93
Regresne naplate od dužnika	0,01	0,12	0,35
Raspoloživa sredstva Garantnog fonda na 31.12.	98,48	118,36	129,79

Ukupno osigurani izvozni promet

HBOR je kroz programe osiguranja izvoza u 2024. godini podržao izvoz hrvatskih roba i usluga u 46 država svijeta te je osigurao izvozni promet u visini od 234,63 milijuna eura što predstavlja pad od 65% u odnosu na rekordnih 671,8 milijuna eura prometa osiguranog u 2023. godini. Navedeni pad rezultat je prestanka provedbe privremenih programa osiguranja koje je HBOR uveo kao mjere pomoći gospodarstvu RH uslijed kriza uzrokovanih COVID-19 pandemijom i ruskom agresijom na Ukrajinu. Od ranije navedenog iznosa osiguranog prometa u 2023. godini, 478 milijuna eura osigurano je u okviru privremenih programa – mjere Ukrajina, koji su se provodili do 31.12.2023., dok je 193,8 milijuna eura osigurano u okviru redovnih programa osiguranja izvoza. Promatrajući samo redovne programe osiguranja, u 2024. godini došlo je do rasta osiguranog prometa od 21% u odnosu na 2023. godinu.

Bruto izloženost

Na dan 31. prosinca 2024. bruto izloženost HBOR-a po poslovima osiguranja izvoza iznosila je 1,1 milijardu eura te je gotovo nepromijenjena u odnosu na isti dan 2023. godine. Najveći udio u izloženosti (88%) odnosi se na izloženost po osiguranim plasmanima banaka. Izloženost po plasmanima banaka rezultat je financiranja izvoznika, njihovih izvoznih poslova ili izdavanja činidbenih garancija za realizaciju izvoznih poslova hrvatskih izvoznika uz HBOR-ovu policu osiguranja.

Osiguranje kratkoročnih izvoznih potraživanja

U okviru Programa osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja, HBOR osigurava kratkoročna potraživanja izvoznika od netržišnih i privremeno netržišnih rizika za koja je ugovorena odgoda plaćanja do najviše 2 godine.

Kroz navedeni program HBOR je u 2024. osigurao promet u iznosu od 68,1 milijuna eura. U okviru programa ponajviše su podržani izvoznici koji se bave proizvodnjom farmaceutskih pripravaka, uslužnim djelatnostima u vezi s informacijskom tehnologijom i računalima, tiskanjem te trgovinom na veliko. Najveći osigurani izvozni promet ostvaren je prema kupcima u Ukrajini, Švicarskoj, Sloveniji, Italiji i Poljskoj.

Osiguranje kratkoročnih izvoznih potraživanja za male izvoznike

Program osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja za male izvoznike namijenjen je malim i srednjim poduzetnicima s godišnjim izvoznim prometom do 2 milijuna eura i onima koji tek započinju s prodajom svojih proizvoda i usluga na inozemnom tržištu. Police osiguranja omogućavaju izvoznicima ugovaranje osiguranja u kraćem roku i uz smanjene administrativne obveze.

Tijekom 2024. odobreno je osiguranje u ukupnom iznosu od 952,8 tisuća eura, a u okviru programa ponajviše su podržani izvoznici koji se bave prerađivačkom industrijom, proizvodnjom strojeva za posebne namjene, trgovinom na malo te proizvodnjom električne opreme za rasvjetu. Najveći osigurani izvozni promet ostvaren je prema kupcima u Italiji, Velikoj Britaniji, Bosni i Hercegovini te Francuskoj.

Reosiguranje kratkoročnih izvoznih potraživanja

Program reosiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja namijenjen je osiguravajućim društvima koja posluju na tržištu Republike Hrvatske i koja hrvatskim izvoznicima osiguravaju izvozna potraživanja.

HBOR je kroz Program reosiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja u 2024. reosigurao izvozni promet u visini od 10,3 milijuna eura. Većina podržanih poslova odnosila se na izvoz farmaceutskih pripravaka te proizvoda od stakla te žice, lanaca i opruga prema kupcima iz Bjelorusije, Kazahstana, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Srbije.

Osiguranje kredita dobavljača i rizika proizvodnje

Kroz predmetni program osiguranja HBOR je u 2024. osigurao promet u iznosu od 41,1 milijun eura, a najveći iznos odnosio se na izvoz na tržišta Cipra, Rumunjske, Slovačke, Australije i Grčke. Osigurani izvozni poslovi odnosili su se većinom na izvoz roba i usluga iz sektora energetike te proizvodnje elektromotora, generatora i transformatora.

Osiguranje kredita inozemnom kupcu

Program osiguranja kredita inozemnom kupcu namijenjen je svim izvoznicima u slučajevima kada je inozemnom kupcu odgoda plaćanja, odnosno financijski kredit, uvjet sklapanja izvoznog posla s izvoznikom, što je najčešće slučaj kod izvoza kapitalnih dobara, opreme veće vrijednosti i slično.

HBOR je kroz predmetni program u 2024. osigurao promet u iznosu od 4,3 milijuna eura. Osigurani izvozni posao ostvaren je prema kupcu iz Bosne i Hercegovine te se odnosio na proizvodnju strojeva za industriju hrane.

Osiguranje kredita za pripremu izvoza

Programom osiguranja kredita za pripremu izvoza bankama je omogućeno financiranje obrtnih sredstava izvoznika u fazi proizvodnje robe za izvoz, a izvoznicima je omogućeno dobivanje kredita koje inače ne bi bilo moguće realizirati zbog nedostatnosti kolaterala.

Kroz navedeni program tijekom 2024. osiguran je promet u iznosu 9,7 milijuna eura, a odnosio se na osigurane plasmane banaka odobrene izvoznicima koji se bave djelatnostima proizvodnje šećera, vapna te ostalih proizvoda od metala. Program osiguranja kredita za pripremu izvoza provodio se za zahtjeve za osiguranje zaprimljene u HBOR-u najkasnije s 1. 12. 2024.

Osiguranje izvoznih činidbenih bankarskih garancija

Po predmetnom programu zaključene su dvije police osiguranja bankarske garancije u iznosu od 47,2 milijuna eura izdane u svezi izvršenja izvoznog ugovora izvoznika na tržište Njemačke.

Osiguranje portfelja kredita za obrtna sredstva za izvoznike

Predmetni program usvojen je krajem 2019. te se provodi u suradnji s bankama kako bi se malim i srednjim poduzetnicima olakšao pristup financiranju obrtnih sredstava te kako bi ih se potaklo na izvoz i izlazak na nova izvozna tržišta. Banke, prema unaprijed definiranim uvjetima programa i troškovima osiguranja, samostalno odlučuju o kreditima koje će uključiti u portfelj, a koje HBOR osigurava uz 80-postotno pokriće glavnice i redovne kamate svakog kredita. Tijekom 2024. osigurano je pet kredita ukupnog iznosa 636 tisuća eura.

Osiguranje portfelja kredita za likvidnost izvoznika

Predmetni program stavljen je na tržište krajem prve polovice 2024. godine te se provodi u suradnji s bankama kako bi se svim izvoznicima ili njihovim dobavljačima, neovisno o veličini, olakšao pristup financiranju sredstava za likvidnost. Tijekom 2024. godine u okviru programa osigurano je 47 kredita ukupnog iznosa 52,2 milijuna eura.

Isplaćene odštete

Tijekom 2024. isplaćeno je šest odšteta ukupnog iznosa 931,3 tisuće eura. Od navedenog broja isplaćenih odšteta, dvije odštete u iznosu od 715,8 tisuća eura isplaćene su u okviru programa osiguranja portfelja kredita za likvidnost izvoznika – COVID-19 mjera, dok se četiri odštete ukupnog iznosa 215,5 tisuća eura odnose na program osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja. Istovremeno je, po svim programima osiguranja, osiguranicima isplaćeno 55,4 tisuća eura na ime naknade troškova koji su nastali u svrhu umanjenja potencijalnih šteta ili u svrhu regresne naplate.

U 2024. zaprimljeno je deset obavijesti o zakašnjenju plaćanja dužnika, pri čemu se tri obavijesti odnose na programe osiguranja portfelja kredita (dvije po programu osiguranja portfelja kredita za likvidnost izvoznika - COVID-19 mjera i jedna po programu osiguranja portfelja kredita za likvidnost izvoznika - mjera Ukrajina), a sedam na programe osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja.

Regresne naplate od dužnika

U 2024. regresno je od dužnika naplaćeno 353,8 tisuća eura. Navedeni iznos regresne naplate povećan je u odnosu na prethodnu godinu kada je ostvareno 119 tisuća eura regresne naplate.

5. ZAKLJUČAK

Sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Povjerenstva, Godišnje izvješće o radu Povjerenstva za osiguranje izvoza za 2024. godinu, dostavit će se Vladi Republike Hrvatske na usvajanje.

Predsjednik Povjerenstva
za osiguranje izvoza

Leon Žulj